

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	17 Medi 2019
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cynghori'r Pwyllgor am benderfyniadau Cymru Gyfan a gyhoeddwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ei Goflyfrau ar gyfer Chwefror 2019 (Rhifyn 19) a Mai 2019 (Rhifyn 20)
ADRODDIAD GAN:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD

Bydd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cyhoeddi [Coflyfr o Gwynion Côt Ymddygiad](#) unwaith bob chwarter.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o'r wybodaeth a gyhoeddwyd gan Ombwdsman Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ei Goflyfr ar gyfer Chwefror 2019 (Rhifyn 19) a'r Coflyfr ar gyfer Mai 2019 (Rhifyn 20). Mae crynodeb o'r achosion yn Rhifyn 19 ynghlwm yn **ATODIAD 1** a Rhifyn 20 ynghlwm yn **ATODIAD 2**.

2. CEFNDIR

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn gweithredu pwerau "sifft gyntaf" dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, sy'n gosod dyletswydd arno i ystyried cwynion y gallai aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru fod wedi torri eu côd ymddygiad. Mae awdurdodaeth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cynnwys cynghorau sir a chynghorau tref a chymuned.

Ar ôl derbyn cwyn, mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn gweithredu prawf trothwy er mwyn gweld a ddylid ymchwilio i'r gŵyn ai peidio. Mae'r prawf trothwy yn cynnwys Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn bod yn fodlon:-

- Bod tystiolaeth i awgrymu y gallai'r côd ymddygiad fod wedi cael ei dorri; a
- Bod y mater yn ddigon difrifol fel ei fod o fudd i'r cyhoedd bod ymchwiliad yn cael ei agor.

Yn dilyn agor ymchwiliad, gallai Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ddod i un o bedwar canlyniad o dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000 sef:

- (a) nad oes unrhyw dystiolaeth bod côd ymddygiad yr awdurdod wedi cael ei dorri;
- (b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach mewn perthynas â'r materion a oedd yn destun yr ymchwiliad;
- (c) y dylid cyfeirio'r mater at swyddog monitro'r awdurdod ar gyfer ystyriaeth y pwyllgor safonau;
- (d) bod y mater yn cael ei gyfeirio at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer penderfyniad drwy driwlynlys (bydd hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Os yw (c) neu (d) uchod yn berthnasol, bydd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cyflwyno ei adroddiad i'r pwyllgor safonau lleol neu Banel Dyfarnu Cymru (PDC) a lle'r pwyllgor, neu driwlynlys achos ar ran y Panel, yw cynnal gwrandawriad er mwyn ystyried y dystiolaeth a gwneud penderfyniad terfynol a gafodd y côd ymddygiad ei dorri ai peidio, ac os hynny, a ddylid rhoi cosb a beth ddylid ei roi fel cosb. Mae gan bwyllgorau safonau awdurdod statudol i wahardd cynghorwyr am gyfnodau hyd at 6 mis. Does gan Bwyllgorau Safonau ddim pwerau anghymhwys, a lle bydd canfyddiadau o dorri rheolau, byddant yn ceisio rhoi cosb sy'n briodol ar gyfer y drosedd. Bydd hyn yn aml iawn yn gerydd (cerydd cyhoeddus) neu'n argymhelliad o hyfforddiant/ymrwymiad/cyfryngu ayb. Mae gan driwlynlys achos awdurdod i wahardd am hyd at 12 mis ac anghymhwys hyd at 5 mlynedd.

3. ARGYMHELLIAD

I Gadeirydd y Pwyllgor Safonau arwain trafodaeth ar unrhyw faterion o ddiddordeb yr adroddir arnynt yn **ATODIAD 1** ac **ATODIAD 2**.

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – 201707024</p>	<p>Gwnaeth Ms E gŵyn yn nodi efallai fod Cynghorydd wedi torri'r Côt Ymddygiad drwy sefydlu tudalen ar y Cyfryngau Cymdeithasol a oedd, ym marn Ms E, yn targedu ei busnes mewn modd annheg.</p> <p>Fe wnaeth Ms E gwyno hefyd bod y Cynghorydd wedi cael e-bost na fyddai wedi'i gael fel arall a'i bod wedi rhannu cynnwys yr e-bost ar y dudalen ar y Cyfryngau Cymdeithasol.</p>	<p>Paragraff 4(a) – Hyrwyddo Cydraddoldeb</p> <p>Paragraff 4(b) – Parch at eraill</p>	<p>Canfu'r Ombwdsmon bod y Cynghorydd wedi sefydlu'r dudalen ar y Cyfryngau Cymdeithasol yn breifat; doedd dim cyfeiriad at ei gwaith fel Cynghorydd ac nid oedd yn gysylltiedig â'r Cyngor mewn unrhyw ffordd.</p> <p>Roedd yr e-bost dan sylw wedi cael ei anfon at y Cynghorydd yn uniongyrchol. Doedd yr e-bost ddim wedi'i marcio'n gyfrinachol ac fe wnaeth y Cyngor gadarnhau y byddai'n rhannu'r math yma o wybodaeth ag unrhyw un a fyddai'n cwyno.</p> <p>Penderfyniad yr Ombwdsmon oedd nad oedd unrhyw dystiolaeth fod yr aelod wedi torri'r Cod Ymddygiad.</p>	<p>Gall Cynghorwyr gael tudalennau preifat ar y Cyfryngau Cymdeithasol ond rhaid iddynt sicrhau eu bod ar wahân i'w rôl fel Cynghorwyr. Ni ddylai unrhyw wybodaeth a gyhoeddir ddeillio o rôl etholedig y Cynghorydd os yw'n sensitif/cyfrinachol. Bydd defnyddio'r teitl "Cynghorydd" yn rhoi'r Côt ar waith. Nid yw peidio â defnyddio'r teitl y teitl yn gweithredu fel amddiffyniad awtomatig chwaith. Byddai'r Ombwdsmon yn cymryd cynnwys y deunydd/negeseuon i ystyriaeth.</p>
<p>Cyngor Sir Rhondda Cynon Taf – 201802132</p>	<p>Gwnaeth Mr C gŵyn bod Cynghorydd wedi torri'r Côt Ymddygiad pan lofnododd ddatganiad i'r heddlu yn nodi ei bod wedi gweld ffræe rhwng Mr B ac unigolyn arall. Dywedodd Mr B fod y Cynghorydd wedi tynnu'r wybodaeth yn ôl yn y llys ac na fyddai'r achos</p>	<p>Paragraff 9(a) – Dyletswydd i Barchu'r Gyfraith</p>	<p>Canfu'r Ombwdsmon fod y datganiad a roddwyd yn ddidwyll a bod y cyfrif a roddwyd yn y llys mor debyg i'r gwreiddiol ei bod yn ymddangos mai dyna oedd y Cynghorydd yn ei gofio am y digwyddiad mewn</p>	

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côd	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
	wedi mynd i'r llys oni bai am y datganiad hwnnw.		gwirionedd. Penderfyniad yr Ombwdsmon oedd nad oedd unrhyw dystiolaeth fod yr aelod wedi torri'r Cod Ymddygiad.	
Cyngor Cymuned Bugeildy – 201801874	<p>Gwnaeth Ms B gŵyn bod y Cynghorydd wedi peidio â datgelu buddiant mewn cyfarfod pan gynhaliwyd trafodaeth am waith tîrfesur ar ddraeniau wedi'u difrodi ar dir wrth ymyl tir roedd y Cynghorydd yn berchen arno.</p> <p>Hefyd, dywedodd Ms B fod y Cynghorydd heb ddangos parch tuag ati na'i chydabod.</p> <p>Fe wnaeth y Cynghorydd gydnabod ei fod wedi cael dadl frwd gyda Ms B ond dywedodd nad oedd yn bersonol ac nad oedd unrhyw falais rhyngddo a Ms B. Canfu'r Ombwdsmon bod y materion a godwyd gan y Cynghorydd o bwys gwleidyddol dilys, ac nid rôl yr Ombwdsmon yw atal dadleuon gwleidyddol cadarn.</p>	Paragraffau 10-15 – Datgan a chofrestru buddiannau	<p>Canfu'r Ombwdsmon bod y materion a godwyd gan y Cynghorydd o bwys gwleidyddol dilys, ac nid rôl yr Ombwdsmon yw atal dadleuon gwleidyddol cadarn.</p> <p>Er bod y mater a drafodwyd wedi cael effaith uniongyrchol ar dir y Cynghorydd ac y gallai, felly, fod yn achos o dorri'r Côt Ymddygiad, roedd arwyddocâd mwy helaeth i'r mater yn y gymuned. Felly, ei benderfyniad oedd nad oedd angen cymryd camau mewn perthynas â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt.</p>	<p>Ymddengys bod y penderfyniad hwn yn dilyn y penderfyniad <u>Calver</u> o ran amharodrwydd yr Ombwdsmon i ymyrryd mewn "dadleuon gwleidyddol cadarn".</p> <p>Dylai aelodau ochel rhag dibynnu ar y penderfyniad hwn ac fe ddylent ddatgan diddordebau personol/rhagfarnus yn unol â'r Côt Ymddygiad.</p> <p>[Efallai bod hwn yn fater y dymunai'r Pwyllgor Safonau ei godi gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru gan yr ymddengys fod ei adroddiad yn gwrthddweud</p>

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
				Canllawiau'r Ombwdsmon ei hun]
Cyngor Sir Powys – 201706713	Cafwyd cwyn ynghylch ymddygiad aelod o Gyngor Sir Powys yng nghyswllt camarwain preswlydd lleol, sef bod y Cynghorydd wedi gwneud sylw ynghylch gwrthwynebu i gais cynllunio. Dywedodd yr Achwynydd bod y Cynghorydd yn ceisio sicrhau mantais i'r sawl oedd yn gwneud cais ac yn ceisio atal preswylwyr lleol rhag gwrthwynebu.	Bod yn atebol ac yn agored Paragraff 6(1)(a) – Dwyn Anfri Paragraff 7 - defnyddio ei safle i roi mantais iddo ef ei hun neu i rywun arall.	Penderfynodd yr Ombwdsmon, yn dilyn cynnal ymchwiliad, nad oedd tystiolaeth i awgrymu bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad yn ystod galwad ffôn gyda'r Achwynydd.	
Dinas a Sir Abertawe – 201802771	Fe wnaeth yr Ombwdsmon ymchwilio i gŵyn a oedd yn nodi efallai fod Cynghorydd wedi torri'r Côt Ymddygiad drwy hawlio gormod o gostau teithio.	Paragraff 9(a) – Dyletswydd i Barchu'r Gyfraith	Ar ôl ystyried yr wybodaeth a oedd ar gael iddo, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad – er bod tystiolaeth bod yr aelod ar gam a'i fod wedi hawlio gormod o dreuliau – bod rhaid ystyried diffyg profiad yr aelod a'i fod yn anghyfarwydd â'r broses; bod yr aelod wedi peidio â hawlio digon o dreuliau ar sawl achlysur; gwerth y gordaliadau; ac ymddiheuriad yr aelod a'i barodwydd i dalu'r arian yn ôl. Gan ystyried yr uchod, penderfynodd yr Ombwdsmon na ddylid cymryd camau pellach.	Dylai Aelodau ofalu bod unrhyw geisiadau am dreuliau yn cael eu gwneud yn unol â pholisi'r Cyngor a'u bod yn gofyn am gyngor os oes angen.

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Cyngor Sir Powys – 201706847</p>	<p>Fe wnaeth yr Ombwdsmon ymchwilio i gŵyn bod Cyngorydd wedi torri'r Côt Ymddygiad drwy beidio ag anrhydeddu addewid i Banel Dyfarnu Cymru, sef y byddai'n anfon llythyr ysgrifenedig at ddau gydweithiwr yn ymddiheuro iddynt.</p>	<p>4(a) – Hyrwyddo Cydraddoldeb</p> <p>Paragraff 4(b) – Parch at eraill</p>	<p>Ar ôl ystyried yr wybodaeth a oedd ar gael iddo, gan gynnwys sylwadau'r Aelod yn nodi ei fod wedi ysgrifennu a phostio'r llythyrau, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad na ddylid cymryd camau pellach, gan fod yr Aelod wedi cytuno i ailysgrifennu'r llythyrau a'u hanfon eto.</p>	<p>Nid oes unrhyw wybodaeth yng Nghoflyfr yr Ombwdsman ynghylch pa achos o eiddo Panel Dyfarnu Cymru y mae hyn yn cyfeirio ato ond mae chwilio drwy benderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru sy'n ymwneud â Chyngor Sir Powys yn arwain at y canlynol:</p> <p>https://apw.gov.wales/about/upcoming-tribunals/Cllr-Edwin-Roderick-2019/?skip=1&lang=en</p> <p>https://apw.gov.wales/about/upcoming-tribunals/Cllr-Edwin-Roderick-2019/?lang=cy</p>
<p>Cyngor Cymuned Sili a Larnog – 201705246</p>	<p>Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod aelod, yn ystod cyfarfod Cyngor Cymuned Sili a Larnog, wedi torri'r Côt Ymddygiad. Honnwyd bod yr Aelod wedi gwneud sylwadau a oedd yn wahaniaethol ac yn rhagfarnu ar sail oedran am ymgeisydd a oedd wedi gwneud</p>	<p>Paragraff 4(a) – Hyrwyddo Cydraddoldeb</p> <p>Paragraff 4(b) – Parch at eraill</p>	<p>Casglwyd gwybodaeth gan y Cyngor a chynhaliwyd cyfweiliadau gyda thystion a oedd yn y cyfarfod, yn ogystal â'r Aelod.</p> <p>Canfu'r archwiliad bod yr Aelod wedi gwneud y</p>	<p>Anogir Aelodau i gael hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth. Mae CSYM yn ystyried bod hwn yn faes gorfodol (yn unol â phenderfyniad y Grŵp Arweinyddion). Dylai</p>

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
	cais i gael ei gyfethol i'r Cyngor.		<p>sylwadau hyn, ond doedd dim tystiolaeth i awgrymu bod ei sylwadau wedi dylanwadu ar y canlyniad ar gyfer yr ymgeisydd. Ar ben hynny, dim ond ers chwe wythnos oedd yr Aelod wedi cael ei ethol i'r Cyngor, nid oedd y Côt wedi cael ei esbonio iddo, ac nid oedd wedi cael unrhyw hyfforddiant ar ei gynnwys. Hefyd, pan gafodd ei gyfweld, fe wnaeth yr Aelod ymddiheuro am y sylwadau, dywedodd na fyddai'n gwneud sylwadau o'r fath eto, ac fe gadarnhaodd ei fod wedi cael hyfforddiant ynghylch y Côt ers hynny.</p> <p>Er bod yr Ombwdsmon wedi awgrymu bod yr Aelod yn ystyried mynd ar gwrs hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth, daeth i'r casgliad na fyddai hynny er budd y cyhoedd ac na fyddai angen cymryd unrhyw gamau pellach yng nghyswllt y materion y cafwyd cwyn yn eu cylch.</p>	Aelodau ystyried cwblhau'r cwrs e-ddysgu sydd ar gael os nad oeddent yn bresennol yn y cwrs a drefnwyd ym mis Mawrth 2019.
Cyngor Tref Porth Tywyn a	Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod o Gyngor Tref Porth Tywyn a	Paragraffau 10-15 – Datgan a	Cafodd yr Aelod ei gyfweld, yn ogystal â'r Cynghorydd a	Dylai aelodau gofio y gall perthynas bersonol

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
Phen-bre – 201704860	Phen-bre wedi torri'r Côt Ymddygiad drwy gymryd rhan mewn trafodaethau a phleidlais mewn dau gyfarfod ynghylch materion yn ymwneud â chyn-aelod o staff y Cyngor a oedd wedi cwyno am yr Aelod yn ddiweddar.	chofrestru buddiannau	<p>wnaeth y gŵyn amdano ac aelod arall o'r Cyngor.</p> <p>Yn y cyfweiliad, dywedodd yr Aelod ei fod wedi gofyn am gyngor gan y Clerc ynglŷn ag a fyddai'n cael cymryd rhan yn y trafodaethau, a rhoddwyd gwybod iddo ei fod yn cael. Ceisiodd ei gyngor cyfreithiol ei hun ynglŷn â'r mater hefyd. Dywedodd yr Aelod ei fod yn anymwybodol y gallai perthynas bersonol agos gael ei hystyried yn fudd personol pan oedd yn ymwneud â rhywun y gallai aelod fod "mewn anghydfod" ag ef. Dywedodd yr Aelod nad oedd yn teimlo ei fod mewn anghydfod â'r aelod hwnnw o staff y Cyngor ar y pryd. Fodd bynnag, fe wnaeth yr Aelod gydnabod y byddai'n delio â materion tebyg yn wahanol iawn yn y dyfodol.</p> <p>Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad bod ymddygiad yr Aelod mewn perthynas â'r ddau gyfarfod yn awgrymu ei fod wedi mynd yn erbyn y</p>	agos fodoli gyda rhywun y maent mewn anghydfod â nhw.

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
			<p>paragraffau yn y Côt Ymddygiad sy'n ei gwneud yn ofynnol ei fod yn datgan buddiant a gadael yr ystafell lle y bo hynny'n briodol. Fodd bynnag, o ystyried bod gweithredoedd yr Aelod yn gamsyniol yn hytrach na bwriadol, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad na fyddai cyfeirio'r mater at y pwyllgor safonau er budd y cyhoedd.</p>	
<p>Cyngor Gwynedd – 201702769</p>	<p>Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn a oedd yn nodi bod Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad i aelodau. Honnwyd bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod pan beidiodd â datgan ei fuddiant llesiannol mewn eiddo wedi'i gofrestru dan ei enw, ac fe nododd nad oedd ganddo unrhyw fuddiannau llesiannol mewn tir yn ardal y Cyngor.</p> <p>Honnwyd bod y Cynghorydd wedi peidio â llofnodi a dychwelyd ffurflen datgan buddiannau'r Cyngor, er ei fod wedi cael sawl cyfle i wneud hynny.</p>	<p>Paragraffau 10-15 – Datgan a chofrestru buddiannau</p> <p>[18.5.1 a 18.4.1(b) Côt Ymddygiad Gwynedd]</p>	<p>Ym mhob achos, rhaid i aelodau ystyried a oes ganddynt fuddiant personol ac a yw'r Côt Ymddygiad yn gofyn iddynt ddatgan y buddiant hwnnw. Mae'n rhaid i aelodau gydnabod bod ganddynt fuddiant personol mewn unrhyw ran o fusnes yr awdurdod os yw'n ymwneud ag unrhyw dir y mae ganddynt fuddiant llesiannol ynddo yn ardal eu hawdurdod, neu os yw'n debygol o effeithio ar y tir hwnnw. Mae'n rhaid i Aelodau gofrestru buddiannau ariannol neu fel arall cyn pen 28 diwrnod i gael eu hethol i'r swydd,</p>	<p>Atgoffir aelodau o'u cyfrifoldebau mewn perthynas â chofrestru diddordebau personol penodol yn y Gofrestr o Ddiddordebau, yn unol â'r Côt Ymddygiad.</p> <p>Mae'r Nodyn Briffio ar Ddiddordebau Personol/Diddordebau Personol sy'n Rhagfarnu i'w weld yma.</p> <p>http://monitor.anglesey.gov.uk/Journals/n/h/o/Personal-and-Prejudicial-Interest---A-Briefing-Note-to-Members.pdf</p>

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côd	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
			<p>drwy ddarparu hysbysiad ysgrifenedig o'u buddiannau i Swyddog Monitro'r awdurdod.</p> <p>Oherwydd bod y Cynghorydd yn aelod newydd pan ddigwyddodd hyn, ac oherwydd mai hwn oedd y tro cyntaf i unrhyw un dynnu sylw'r Ombwdsmon at ei ymddygiad, a'i fod wedi llenwi'r ffurflen datgan buddiannau ers hynny – penderfynodd yr Ombwdsmon (ar ôl cynnal ymchwiliad) beidio â chymryd camau pellach yn erbyn y Cynghorydd.</p>	<p>http://monitor.ynysmon.gov.uk/Journals/c/f/c/No-dyn-Briffio-i-Aelodau---Diddordeb-Personol-a-Rhagfarnol.pdf</p> <p>Mae cyfarwyddiadau ar sut y gall Aelodau ddiweddarau'r gofrestr i'w gweld yma.</p> <p>http://monitor.anglesey.gov.uk/Journals/j/n/s/How-to-update-your-register-of-interest-form.pdf</p> <p>http://monitor.ynysmon.gov.uk/Journals/x/t/v/Sut-i-ddiweddaru-eich-cofrestr-o-ddiddordeb.pdf</p>
<p>Cyngor Cymuned Llandegla – 201704189</p>	<p>Cafwyd cwyn am ymddygiad aelod o Gyngor Cymuned Llandegla mewn dau o gyfarfodydd y Cyngor ac am ei ymddygiad yng nghyswllt cyflwyno cais am gyllid heb awdurdod y Cyngor.</p>	<p>Uniondeb</p> <p>Paragraff 4 – Parch a bwlio ac aflonyddu</p> <p>Paragraff 6 – dwyn anfri</p>	<p>Penderfynodd yr Ombwdsmon nad oedd tystiolaeth i awgrymu bod y Cynghorydd wedi torri'r Côd yn yr ail gyfarfod nac yng nghyswllt y cais am gyllid. Canfu nad oedd angen gweithredu yng nghyswllt ei ymddygiad yn y cyfarfod cyntaf.</p>	

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Cyngor Cymuned Cegidfa – 201707849</p>	<p>Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i gŵyn a wnaed am aelod o Gyngor Cymuned Cegidfa yn nodi efallai ei fod wedi torri'r Côt Ymddygiad drwy gamarwain aelodau o'r cyhoedd yng nghyswllt proses y Cyngor o ystyried cais cynllunio ac achos o ddatgan buddiant yn ystod cyfarfodydd y Cyngor ar 21 Tachwedd a 20 Rhagfyr 2017.</p>	<p>Bod yn atebol ac yn agored</p>	<p>Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd tystiolaeth i awgrymu bod y Cyngorydd wedi rhoi cyngor nad oedd yn ddidwyll i aelod o'r cyhoedd, a doedd dim tystiolaeth ei fod wedi mynd ati'n fwriadol i gamarwain unrhyw aelod o'r cyhoedd. O ganlyniad, fe benderfynodd na fyddai mynd ar ôl y mater hwn ymhellach er budd y cyhoedd.</p> <p>Roedd yr Ombwdsmon yn cytuno, oherwydd bod y Cyngorydd wedi datgan diddordeb yn y Cais yn y ddau gyfarfod, bod ganddo fuddiant personol ynddo. Ar ben hynny, roedd o'r farn y byddai aelod rhesymol o'r cyhoedd, a oedd yn gwybod am y buddiant hwn, yn debygol o'i ystyried mor arwyddocaol i'r graddau y byddai'n debygol o ddylanwadu ar ei farn. Felly, dylai'r Cyngorydd fod wedi gadael yr ystafell pan oedd y mater yn cael ei drafod. Fodd bynnag, er bod y Cyngorydd wedi aros yn y</p>	<p>Dylai Aelodau ystyried yn ofalus a oes ganddynt diddordeb personol neu diddordeb personol sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater.</p> <p>Mae Nodyn Briffio ar Ddiddordebau Personol/Diddordebau Personol sy'n Rhagfarnu i'w weld yma.</p> <p>http://monitor.anglesey.gov.uk/Journals/n/h/o/Personal-and-Prejudicial-Interest---A-Briefing-Note-to-Members.pdf</p> <p>http://monitor.ynysmon.gov.uk/Journals/c/f/c/No-dyn-Briffio-i-Aelodau---Diddordeb-Personol-a-Rhagfarnol.pdf</p> <p>Dylai Aelodau ochel rhag dibynnu ar y penderfyniad hwn a dylent ddatgan diddordebau personol/diddordebau personol sy'n rhagfarnu</p>

ATODIAD 1 – Rhifyn 19 (Chwefror 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
			<p>cyfarfod, doedd dim tystiolaeth ei fod wedi defnyddio ei safle mewn modd amhriodol, wedi tarfu ar y broses ddemocrataidd nac wedi dylanwadu ar drafodaeth y Cyngor a'i benderfyniad ynghylch y Cais yn y pen draw.</p> <p>Felly, penderfynodd yr Ombwdsmon nad oedd angen cymryd camau mewn perthynas â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt, er ei fod yn argymhell y dylai'r Cyngorydd ystyried ei ddyletswyddau yn ofalus o dan y Côt Ymddygiad, yn enwedig y rhwymedigaeth i adael cyfarfod pan mae ganddo fuddiant rhagfarnus mewn mater, a gofyn am gyngor os yw'n ansicr o oblygiadau hynny.</p>	<p>yn unol â'r Côt Ymddygiad.</p>

ATODIAD 2 – Rhifyn 20 (Mai 2019)

Enw'r Cyngor	Crynodeb o'r Gŵyn	Rhan Berthnasol o'r Côt	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Cyngor Tref Doc Penfro – 201706079</p>	<p>Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod aelod o Gyngor Tref Doc Penfro wedi torri'r Côt Ymddygiad ar gyfer aelodau. Honnwyd bod yr Aelod wedi ymddwyn mewn modd amharchus a bygythiol tuag at Glerc blaenorol y Cyngor, yng nghyfarfodydd y Cyngor ac wrth gysylltu â hi drwy e-bost, rhwng 2014 a'i hymddiswyddiad o'r Cyngor yn 2017.</p> <p>Gofynnwyd am wybodaeth gan y Cyngor, Cyngor Sir Penfro a'r Aelod. Cynhaliwyd cyfweiliadau hefyd gyda thystion perthnasol.</p>	<p>Dangos parch ac ystyriaeth, bwlio ac aflonyddu, dwyn anfri ar y Cyngor a dyletswydd Aelod i ddatgan buddiant os oes ganddo un mewn unrhyw fusnes y Cyngor.</p>	<p>Nid oedd yr aelod wedi ymddwyn mewn modd amharchus na bygythiol tuag at y Clerc yn ystod cyfarfodydd neu wrth gysylltu â hi drwy e-bost. Nid oedd y dystiolaeth yn awgrymu bod y Côt sy'n ymwneud â'r Aelod yn dwyn anfri ar y Cyngor wedi cael ei dorri. Casglodd yr Ombwdsmon ymhellach ei bod yn debygol y gallai'r Aelod fod wedi torri'r Côt drwy fethu â datgan buddiant personol mewn cyfarfodydd.</p>	
<p>Cyngor Tref Saltney – 201800177 201800178 201800179 201800180</p>	<p>Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod aelodau o Gyngor Tref Saltney wedi torri'r Côt Ymddygiad trwy gymryd rhan mewn dadl â chynghorwyr eraill o flaen aelodau'r cyhoedd, yn dilyn cyfarfod Cyngor Tref.</p>	<p>Dangos parch ac ystyriaeth, bwlio ac aflonyddu, dwyn anfri ar y Cyngor</p>	<p>Canfu'r Ombwdsmon bod yr ymddygiad y cwynwyd yn ei gylch yn is na'r safon y byddai'n ei ddisgwyl gan aelodau etholedig, a bod yr ymddygiad yn bitw ac yn anaeddfed. Daeth i'r casgliad felly na fyddai cymryd camau pellach a defnyddio adnoddau cyhoeddus pellach er lles y cyhoedd.</p>	<p>Dylai aelodau fod yn ofalus ynghylch sut y maent yn ymddwyn, yn arbennig mewn cyfarfodydd cyhoeddus.</p>